

Əfsanə Həziyeva
AzMIU
efasaneheziyeva@mail.ru

MÜASİR REALLIQLAR ASPEKTİNDƏ KALKA YOLU İLƏ TERMİN YARADICILIĞI PROBLEMİNİN ARAŞDIRMASININ AKTUALLIĞINA DAİR

Açar sözlər: *terminoloji sistem, kalkalar, qloballaşma, integrasiya, terminoloji unifikasiya.*

Key words: *terminological system, calques, globalization, integration, terminological unification.*

Ключевые слова: *терминологическая система, кальки, глобализация, интеграция, терминологическая унификация.*

İstənilən dilin leksik yarusu onun tarixinin, keçdiyi inkişaf yolunun, məruz qaldığı ekspansiya siyasətinin, qurduğu siyasi-iqtisadi ittifaqların, yayıldığı coğrafi mühitin, eləcə də müvafiq qonşuluq əlaqələrinin və s. bu kimi faktorların labüd “möhürünü” daşıyır. Bu mənada əminliklə demək olar ki, Azərbaycan və ingilis dillərinin leksik yaruslarının, xüsusilə də terminoloji sistemlərinin tədqiqi təkcə adı çəkilən dillərin leksik sisteminin müasir durumu barədə məlumat əldə edilməsilə kifayətlənmir. Bu istiqamətli araşdırmalar həm də həmin dillərin daşıyıcısı olan toplumların müasir iqtisadi, siyasi prioritetləri, elmi inkişaf və mədəni səviyyəsi və s. bu kimi fəaliyyət sahələri haqqında ümumi mənzərə formalaşdırılmasına şərait yaradır. Heç şübhəsiz ki, müasir dünya və o cümlədən, Azərbaycan reallıqları aspektində kalka yolu ilə termin yaradıcılığı probleminin araşdırılması həm Azərbaycan dilinin, həm də ingilis dilinin leksik yarusunun, konkret olaraq, terminoloji sisteminin vasitəçiliyi ilə həmin istiqamətli məlumatların əldə edilməsi baxımından mühüm aktualıq kəsb edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin hələ 2006-cı ildə səsləndirmiş olduğu: “Qərbə integrasiya Azərbaycanın xarici siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biridir” – tezi [1] müasir Azərbaycanın izlədiyi siyasi kursun ana sütunlarından birini ortaya qoymaqla bərabər, Azərbaycan elminin, mədəniyyətinin, iqtisadiyyatının inkişaf prioritet və hədəflərini də müəyyənləşdirmiş olur. Ölkə iqtisadiyyatının, idarəetmə və təhsil sistemlərinin və s. bu kimi sahələrinin inkişaf strategiyalarında Qərb nümunələrinin hədəf alınması Qərb modellərinin tətbiqi ilə yanaşı, müvafiq

terminoloji fondun mənimsənilməsini labüd edirdi. Bu proses müasir Dünya siyasi-iqtisadi reallığı olan Qloballaşma prosesi ilə bağlı daha da aktualıq qazanmışdır.

Qərbə integrasiya siyasətini rəhbər tutan ölkəmizin ən fərqli həyat və fəaliyyət sahələrinə xarici dildə (və xüsusilə də qloballaşmanın aparıcı dili olan ingilis dilində) çox sayda çox sayda termin daxil olmaqdadır. Onların bəzilərinin orijinal formatda mənimsənilməsi məqsədəuyğun hesab edildiyi halda, bəzilərinin mənəbə dildəki variantına deyil, məhz kalka variantına “vətəndaşlıq vəsiqəsi” verilir. Bu baxımdan Azərbaycan və ingilis dillərində kalka üsulu ilə termin yaradıcılığı prosesinin tədqiqinin xüsusi aktualıq kəsb etməsi şübhə doğurmur.

Digər tərəfdən kalka prosesinə diqqətin artırılması dilimizin qorunması yolunda atılan zəruri addımlar sırasında dəyərləndirilə bilər ki, bu da öz növbəsində terminoloji sahədə kalkalaşdırmanın nizama salınması, sistemləşdirilməsi işini labüd edir. Belə ki, kalka prosesi dilin öz daxili imkanları hesabına alınma anlayışların keyfiyyətli zəmində milli terminoloji sistemə “adaptasiyasını”, mənimsənilməsini təmin etməkdədir. Bu baxımdan kalak prosesinə diqqətin artırılması dilimizin qorunması istiqamətində son dövrlərdə atılmaqda olan zəruri addımların, aparılan müvafiq dövlət siyasətinin tərkib hissəsi sayıla bilər.

Xatırladaq ki, məhz, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 may 2012-ci ildə imzaladığı sərəncamda deyildiyi kimi, “Ölkəmizin zaman-zaman müxtəlif imperiyalar tərkibində yaşamağa məcbur olmasına baxmayaraq, ana dilimiz hətta bu ağır vaxtlarda belə milli məfkurənin, milli şüurun və milli-mədəni dəyərlərin layiqincə yaşamasını və inkişafını təmin etmişdir. Bu gün onun qorunması və qayğı ilə əhatə olunması müstəqil Azərbaycanın hər bir vətəndaşının müqəddəs borcudur”. Məhz, bu borcu, bu vətəndaşlıq prinsipini rəhbər tutan ölkə rəhbəri elə həmin sərəncamla “dövlətçiliyimizin başlıca rəmzlərindən olan ana dilinin istifadəsinə və tədqiqinə dövlət qayğısının artırılmasını, ölkəmizdə dilçilik elmi sahəsində vəziyyətin əsaslı surətdə yaxşılaşdırılmasını təmin etmək məqsədi ilə” ... “Azərbaycan dilində termin yaradıcılığı sahəsində işlərin tənzimlənməsi və koordinasiya edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Terminologiya Komissiyası yaradılması” haqqında göstəriş vermişdir [2]. Məhz, bu müasir reallıqlar aspektində kalka yolu ilə termin yaradıcılığı probleminin - araşdırmasının aktuallığını bir daha tam qabarıqlıqla ortaya qoyur.

Məlumdur ki, kalkalaşdırma hadisəsi həm alınma prosesinin tərkib hissəsi kimi [3, 9; 19-28], həm tərcümə prosesinin reallaşdırılan üsullardan biri kimi [4,1-5]; [5, 3-8], həm də bir söz yaradıcılığı vasitəsi kimi [6, 127-

134] tədqiq edilməkdədir. Bu baxımdan kalka yolu ilə termin yaradıcılığı probleminin sistemli araşdırması heç şübhəsiz ki, müasir terminoloji unifikasiya və standartlaşma platformlu çalışmaları kontekstində mühüm aktuallıq kəsb edir. Belə ki, məhz bu formatlı araşdırmalar çərçivəsində bütün sadalanan aspektlərin sintezi zəminində hərtərəfli və dolğun araşdırmaların aparılması mümkün olur.

Araşdırmanın mühüm aktuallıq kəsb etdiyi məqamlarından biri isə burada leksik alınma prosesinin “dünyanın dil mənzərəsi” (L.Vaysgerber) problemi ilə əlaqəli şəkildə, konkret olaraq, “siyasi korrektlik” doktrinasının kalkalar vasitəsilə mənimsənilməsi aspektindən öyrənilməsilə bağlıdır. Kalkalaşdırma prosesi bəzi “yeni nəsil” araşdırmalarda linqvokulturoloji təsir faktı kimi dəyərləndirilsə də [7, 3-17], habelə kalkalaşdırmanın “dünyanın dil mənzərəsinin” formalaşdırılmasındakı rolu tədqiq edilsə də [8; 8-10], bilavasitə Azərbaycan və ingilis dillərinin materiallarına istinadən bu məqamların sistemli təhlili, demək olar ki, aparılmamışdır. Xatırladaq ki, “siyasi korrektlik” doktrini müasir termin yaradıcılığını tənzimləyən aparıcı prinsiplərdən biri səviyyəsinə yüksəlmişdir [9, 279-291] və bu səbəbdən də həmin prinsipə uyğun şəkildə formalaşmış “yeni nəsil” terminlərin kalkalaşdırması problemi [10, 114-117] müasir dilçiliyi maraqlandıran ən aktual problemlərdən biri hesab edilməkdədir. Bu baxımdan “siyasi korrektlik” doktrinası altında formalaşmış terminoloji inventarın sistemli təhlilinin aktuallığı da heç bir şübhə doğurmur.

Konkret nümunələrə nəzərən qeyd olunan aspektlərin və aktuallığın əsaslandırmasını apararaq. Məsələn, Silk Road “İpək yolu” termini ilk dəfə olaraq alman coğrafiyaşünası Ferdinand fon Rixthofen (Ferdinand Freiherr von Richthofen) tərəfindən 1877-ci ildə irəli sürülmüşdür. Orijinalda **Seidenstraße** və ya **Seidenstraßen** (“ipək yolu”) olan bu ifadə alman dilinin kompozita formalaşma potensialından doğaraq, inkorporativ birləşmə şəklində təzahür tapmışdır. İngilis dilində inkorporasiya əmsalı alman dili səviyyəsində olmadığından sonuncuda Seidenstraßen terminin komponentlərə “parçalanması” baş tutmuş və nəticədə Silk Road söz birləşməsi formatlı termin meydana gəlmişdir.

Xatırladaq ki, bir çox alimlər ingilis dilinin sintaktik quruluş özəlliklərinə, xüsusilə də sintaktik üsullu sözyaradıcılığına inkorporasiyanın yad olmadığını vurğulamışlar [11, 68]. Polisintetik dillərin formal analizi ilə məşğul olan görkəmli ABŞ dilçisi Mark Beyker də “Dilin atomları. Şüurun qararıqlıq sahəsindəki qrammatika” adlı fundamental araşdırmasında ingilis dilindəki a dishwashing və ya dishwasher tipli sözlərin təmsalında “ingilis dilində isimlərin inkorporasiyasına bənzər nəşə bir şey var” – iddiasını əmin-

liklə səsləndirmişdir [12, 94]. Bununla belə, istər haqqında bəhs etdiyimiz Silk Road termini, istər daha öncəki bölümlərdə təhlil etdiyimiz Power politics(güç siyasəti) (<Machtpolitik), Intelligence quotient (intelekt koefisenti) (<Intelligenzquotient) istilahları, eləcə də bu sıraya aid edilə bilən Ball lightning(top ildırım) (< Kugelblitz), Beer garden(pivə bağı) (<Biergarten); Heroic tenor(qəhrəman tenor) (<Heldentenor), Thought experiment (düşüncə təcrübəsi) (<Gedankenexperiment) terminlərinin kalkalaşdırılması fərqlilikləri ortaya qoyur. Müqayisə üçün deyək ki, irəlidə izləyəcəyimiz **flea market** “bit bazarı” kalkası fransız dilindəki **marché aux puces** “bitli bazar” terminin tərcüməsidir. Eyni mənbədən alman dilində mənimlənilmiş olan **flohmarket** termini artıq fərqli sintaktik formatdadır.

İngilis dilinin etimologiyasına dair mənbələr Silk Road terminin bu dildə alman dilindən bir neçə onillik sonra, yalnız 1931-ci ildə istifadə edildiyini qeyd edirlər [13].

The Silk Road extending from Southern Europe through Arabia, Somalia, Egypt, Persia, India and Java till it reaches China. Trade on the Silk Road was a significant factor in the development of Chinese, Indian, Egyptian, Persian, Arabian, Greek, Roman, and Byzantine civilizations. (İpək Yolu Cənubi Avropadan Ərəbistan, Somali, Misir, Fars, Hindistan və Yava yolu ilə Çinə qədər uzanır. İpək yolu ticarət Çin, Hindistan, Misir, Fars, Ərəb, Yunan, Roma və Bizans sivilizasiyalarının inkişafında mühüm amil olmuşdur.) [23].

Maraqlıdır ki, Azərbaycan dilinə ilk olaraq, dokumentonim formatında daxil olmuş və yalnız növbəti mərhələdə terminoloji status qazanmış “yol xəritəsi” istilahından fərqli olaraq, ingilis dilindəki **Silk Road** istilahi əks məcralı dinamika sərgiləməkdədir. Belə ki, ictimai-siyasi elmlər sahəsində öz terminoloji statusunu bərqərar etmiş bu istilah kriminal ticarət markasının adı olaraq, erqonim kimi formalaşmışdır. XXI əsrin əvvəllərində fəaliyyətə başlamış və 2013-cü ildə yaradıcılarının həbsi ilə yekunlaşmış bu internet kolaborasiyası ABŞ tarixində ən böyük virtual kriminalistik təşkilatlardan biri kimi dəyərləndirilir. Bu səbəbdən də artıq **Silk Road** istilahının fərqli anlamda peyorativ konnotasiya qazanmasından törəmiş onimləşməsi ilə üzləşirik.

Then, the fallout from the collapse of Silk Road has also resulted in the conviction of two US federal agents for corruption.(Daha sonra İpək Yolunun dağılmasının nəticələri, eyni zamanda ABŞ-in iki federal agentinin korrupsiyaya görə məhkum edilməsinə səbəb oldu [14].

Bu kontekstdə ingilis dilindəki Silk Road termininin kriminalistik iqtisadi (“qara bazar”, “virtual ticarət”) və hüquq-kriminalistik diskurslarında determinelozasiyaya (determinləşməyə) uğraması prosesini izlədikdə

Y.V.Akinin fikirlərinin doğruluğu ilə razılaşmalı oluruq. Belə ki, ingilis iqtisadi diskursunda determinləşmə faktlarını araşdırmış dilçi yazır: “Determinləşmənin – müəyyən termin sistemə aidliyi aradan qaldıran semantik proses olması haqqında iddialarla razılaşmaq çətinidir. Terminoloji vahidlərin anlam, məna nüvəsindəki keyfiyyət dəyişikliklərini gerçəkləşməsi prosesində keyfiyyət dəyişiklikləri baş verir. Ancaq ortağ spesifik aradan qalxmır və eyni termin həm xüsusi (sahə termini kimi müvafiq diskurslarda – Ə.H.) və ümumişlək kontekstdə işləkliyi davam etdirir” [15, 87].

İngilis dilindəki sintaktik kalkalar sırasında **marché aux puces** fransız istilahının tərcüməsi kimi mənimsənilmiş **flea market** istilahının diqqəti cəlb edən digər məqamı bu istilahda ingilis dilinin fərqli sintaktik quruluş özəlliklərinin bir daha ortaya çıxması və hərfi tərcüməsi “**birəli bazar**” olan ifadənin dilin öz tələblərinə müvafiq şəkə salınmasıdır. Oksford lüğətlərinə görə, ən erkən XX əsrin əvvəllərindən istifadə edilməyə başladığı qeyd edilən bu istilahın ilk yazılı tətbiqi 1922-ci ilə təsadüf edir [17]. Lakin ən son araşdırmalar bu sintaktik kalkanın hələ XIX əsrin sonlarında ingilis dilinə daxil olduğunu söyləməyə əsas verir: *Yesterday was last day of the flea market* (“The Sun”, New York, 29 May 1887) [18]. M.Y.Zozikovanın da qeyd etdiyi kimi, bu termin XX əsrdə ingilis dilindən rus dilinə, eləcə də türk dilinə (bitpazarı) kalka edilmişdir. Dilçi rus dilində **блошинный рынок** “bir bazarı” terminin **толкучка** istilahi ilə müqayisədə daha aşağı işlənmə tezliyi nümayiş etdirdiyini önə sürmüşdür. [19, 111; 114]. Xatırladaq ki, bit bazarı köhnə, işlədilmiş malların satıldığı ticarət obyektlərinə deyilir. Azərbaycan dilində uzun müddət bu qəbildən ticarət qovşaqları rus dilindən mənimsənilmiş varvarizm olan “talkuça”¹ sözü ilə izah edildiyi halda, zamanla varvarizmin sıxışdırılıb çıxarıldığını və əvəzinə “bit bazarı”, “ikinci əl mağaza” kimi terminlərin işlək qazandığını söyləmək olar.

Əməkdaşımız paytaxtdakı “Bit bazarı”nda oldu... Bazarda köhnə mallar satıldığı üçün bura “Bit bazarı” adı qoyulub [24]; *Aİ-nin Bakıdakı yunan əsilli nümayəndəsi Denis Daniilidis boş vaxtlarını Xəzərin sahillərində keçirir və Sabunçudakı “bit bazarı” onun sevimli məkanıdır* [25].

Həl-hazırda bu termin həm konkret bir ünvanda yerləşən ticarət obyektinin adı, yəni emporonimi ifadə edir, həm də artıq mənəbə dildəki anlamına uyğun iqtisadiyyat sahəsinə aid istilah kimi işlədilir. *Paris, Sent-Uan bit bazarı...Burda gündəlik üç minə yaxın piştaxtada insanlar alver edir* [26].

¹ Ojeqov lüğətində qeyd edildiyi kimi, rus dilində **толкучка** sözü 1) hım insanların sıx toplaşdığı yer; 2) həm də köhnə, işlədilmiş əşyaların satıldığı bazar anlamını daşıyır [21].

Yeri gəlmişkən onu da qeyd edək ki, bit bazarları üçün xarakterik olan əmtəə məhsullarının, yəni **ikinci əl paltar, ininci əl mebel, ikinci əl mallar, ikinci əl məişət texnikası** və s.ə ifadələrindəki terminoloji sifətin (termin-sifətlərlə bağlı daha ətraflı bax: [20] özü də kalka mahiyyəti kəsb edir. Belə ki, “ikinci əl” təyinləşdirici termin komponenti ingilis dilindəki **second hand** “ikinci əl” istilahının kalkasından başqa bir şey deyil.

İngilis dilindəki sənətsünaslıq terminologiyasında təyini terminləri (və ya termin-sifətləri: “Термины-прилагательные”) araşdırmış Y.V.Miletova mürəkkəb sintaktik quruluşlu istilahların mütləq şəkildə nüvə və periferik semantik komponentlərdən ibarət olduğunu qeyd edir. Dilçi onu da vurğulayıb ki, termin-söz birləşməsinin əsas terminoloji anlamını ifadə edən komponent məhz nüvə komponentini təsəccüm etdirir.

Məsələn, **Synthetic landscape “sintetik landşaft”** termin söz birləşməsinin terminoloji nüvəsini **Synthetic** istilahı təşkil edir. Bu qəlibdən təyinləndirici funksiyalı istilahlər termin-sifətlər adlandırılır. [22, 143-144]. Məhz yuxarıda sadalanan **ikinci əl paltar, ininci əl mebel, ikinci əl mallar, ikinci əl məşin** və s. bu kimi istilahların əsas semantik yükünü “ikinci əl” termin-komponenti ifadə etdiyindən onu da termin-sifət statusunda dəyərləndirmək olar. Təyinləndirici termin və ya termin-sifət adı ilə tanınan istilah inventarı iştirak etdiyi istənilən sintaktik kalkanın əsas məna nüvəsi rolunu öz üzərinə götürür. Məsələn, deskriptiv dilçilik, deskriptiv metod, törədici dilçilik, törədici qrammatika, koqnitiv proseslər, koqnitiv dilçilik, koqnitiv metod, antropoloji dilçilik kimi istilahların semantik tutumunun iyerarxik strukturunu müəyyənləşdirsək, eyni vəziyyəti təsbit edə bilərik.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Prezident: Qərbə inteqrasiya Azərbaycanın xarici siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biridir, 23 Sentyabr 2006. <https://az.trend.az/azerbaijan/politics/-832342.html>
2. Əliyev İ.H. Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, 23 may 2012-ci il, http://www.e-qanun.az/alpdata/framework/data/23/f_23583.htm
3. Wuryanto P. Types of borrowing strategy in the English, Yogyakarta, Indonesia: Yogyakarta State University, 2016, 77 pp. <https://core.ac.uk/download/pdf/78030562.pdf>
4. Бушев А. Б. Калькирование как опция при переводе, Тверь, 2014, 5 с. https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2014/02/24/bushev_a.b._kalkirovanie_kak_opciya_pri_perevode.pdf

5. Пономаренко Л. А. Калькирование как вид влияния одного языка на другой: на материале английских калек с русского языка., Автореферат дис ... канд. филол. наук., Киев, 1965, 16 с.
6. Николаева Н. К вопросу о роли калькирования в истории русского словопроизводства // Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Linguistica Rossica, № 5, 2009, с.127-134 http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.-element.hdl_11089_5029/c/12-Nikolajeva.pdf
7. Матвеева О. В. Лексическое калькирование как результат лингвокультурного влияния в условиях межкультурной коммуникации, автореферат дис ... канд. филол. наук., Саратов, 2005, 25 с.
8. Елизарьева М. А. Лексическое и семантическое калькирование как фактор формирования языковой картины мира: на примере немецко-чешского языкового контакта, автореферат диссер.... канд. филол. наук., Москва, 2017, 25 с.
9. O'Neill B. A Critique of Politically Correct Language // The Independent Review, Volume 16, Number 2, Fall 2011, pp. 279–291 https://www.independent.org/pdf/tir/tir_16_02_8_oneill.pdf
10. Дьякова Т. В. Калькирование как способ перевода политкорректных слов и выражений // Lingua Mobilis, №5 (31), 2011, с.114-117 <https://cyberleninka.ru/article/n/kalkirovanie-kak-sposob-perevoda-politkorrektnyh-slov-i-vyrazheniy>
11. Смирнова Е. А. Шустова С. В. Инкорпорантные комплексы в английском языке // Вестник Волжского университета им. В. Н. Татищева, 2013, №3, с. 60-71, <https://cyberleninka.ru/article/n/inkorporantnye-kompleksy-v-angliyskom-yazyke>
12. Бейкер М. Атомы языка: Грамматика Атомы языка: Грамматика в темном поле сознания. (Пер. с англ.), Москва : ЛКИ, 2008., 272 с.
13. Silk / Online Etymology Dictionary, <https://www.etymonline.com/word/silk>
14. Norry A. The History of Silk Road: A Tale of Drugs, Extortion & Bitcoin <https://blockonomi.com/history-of-silk-road/>
15. Акинин Ю. В. Детерминологизация английской экономической терминологии: дис. ... канд. филол. наук / Ю. В. Акинин. – Самара, 2010., 194 с.
16. Палкова А. В. Приемы терминологизации и детерминологизации лексики из сферы компьютерной лексики, технологий и Интернета // Вестник ТвГУ., Серия Филология., Тверь: ТвГУ, 2010., Вып. 4., с. 94-108 <https://core.ac.uk/download/pdf/74268827.pdf>
17. What is the origin of the term 'flea market'? / Oxford English Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/explore/what-is-the-origin-of-the-term-flea-market/>
18. Tréguer P. Origin of flea market: word histories <https://wordhistories.net/-2017/04/27/flea-market/>

19. Зозикова М.Е. Блошиный рынок // «Русская речь», 2015, №2, с.110-116, http://russkayarech.ru/files/issues/2015/2/110-116_Zozikova.pdf
20. Васючкова О. И. Семантико-функциональный аспект терминологического и нетерминологического употребления прилагательных в современном английском языке: Диссер...канд.филол.наук., Минск, 1984, 195 с. <http://www.dissercat.com/content/semantiko-funksionalnyi-aspekt-terminologicheskogo-i-neterminologicheskogo-upotrebleniya-pr>
21. Толкучка // Толковый словарь Ожегова. С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова. 1949-1992. <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ogegova/242434>
22. Милетова Е. В. Термины-прилагательные в современном англоязычном искусствоведческом дискурсе // Вестник Челябинского государственного университета, Серия «Филология, Искусствоведение», Челябинск, 2013, Вып. 84, № 31 (322), с. 143-146 <https://cyberleninka.ru/article/n/-terminy-prilagatelnye-v-sovremennom-angloyazychnom-iskusstvovedcheskom-diskurse>
23. http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Silk_Road
24. http://musavat.com/news/emekdasimiz-paytaxtdaki-bit-bazari-nda-oldu-reportaj-fotolar_543641.html
25. <https://sputnik.az/life/20180219/414117508/baqkililar-binalari-sokmeyin.html>
26. <http://www.bmm.az/news.php?id=51997>

Afsana Haziyeva

Summary

On the relevance of the study the problem of term production in the aspect of modern realities

The article examines the relevance of the study of the problem of term production in the aspect of modern realities. The author notes that the modern postmodern world with its multicultural and tolerant authorizes the production of a "new generation" of terms. At the same time, globalization and integration as political platforms are pushing for terminological unification. In this situation, the borrowing of terms with international status becomes inevitable. And this undoubtedly reveals the "interest" of the language in calquing, since this particular borrowing method makes it possible not to "export" the phonetic word and borrow the concept, that is, calquing - translating the semantic load of the term. And this in turn justifies the relevance of the study of the calquing process.

Афсана Газиева

Резюме

Об актуальности исследования проблемы терминотворчества в аспекте современных реальностей

В статье исследуется актуальность исследования проблемы терминотворчества в аспекте современных реальностей. Автор отмечает что, современный постмодернистский мир со своими мультикультуральными и толерантными санкционирует производство «нового поколения» терминов. Вместе с тем глобализация и интеграция как политические платформы сподвигают к терминологической унификации. В данной ситуации заимствование терминов с международным статусом становится неизбежным. А это вне всякого сомнения выявляет «заинтересованность» языка в калькировании, так как именно данный способ заимствования дает возможность не «экспортировать» фонетическое слов, а заимствовать понятие, то есть калькировать – переводить смысловую нагрузку термина. Отмеченное обосновывает актуальность исследования процесса калькирования терминов.

Rəyçi: fil.d.d., dos.M.Əsədova